

K 7/M 45

120000868648

ЕН ФЕСТИВАЛ
ЯЛНИ ДНИ
ЕЕ БЪЛГАРИЯ

1980
62

XX ЮБИЛЕЕН МЕЖДУНАРОДЕН
ФЕСТИВАЛ
„МАРТЕНСКИ МУЗИКАЛНИ ДНИ“
РУСЕ — 1980

Регионална библиотека
"Любен Каравелов"

1200000868648

ПРЕДСТАВИТЕЛЕН
СМЕСЕН ХОР „РОДИНА„
— РУСЕ

Диригенти — н. а. ВАСИЛ АРНАУДОВ
ВЕСЕЛИН БАЙЧЕВ

19 март — сряда Начало — 19,30 ч.

Зала — Дом на културата

498021

Вокален педагог — Георги Делиганев
Диригент — Христо Стъев
Хормайстор — Тодор Джаков
Александрина Ангелова
Георги Коджаманов

ВЕЛЪО ТОРМИС
по автентични текстове
на Ленин

— СЛОВАТА НА ЛЕНИН

ЕДУАРДО МОКОРОА
— AUDITUI MEO

ЯКОБУС ХАНДЛ
— ASCENDO AD PATREM

АНТОНИО ЛОТИ
— CRUCIFIXUS

ВЕЛЪО ТОРМИС
текст Х. Тампер
— БАЛАДА ЗА ВЪЛНИТЕ

ГЕОРГ ЛИГЕТИ
текст Ш. Вьорош
— НОЩ
— УТРО

ИВАН ОПАСОВ
текст П. Матов
— КЪМ БЪЛГАРИЯ

АЛЕКСАНДЪР ТАНЕВ
текст народен

— ГЪЛЪБ ГУКА

ИВАН СПАСОВ
текст народен
— ДВА ТЪПАНА БИЯТ

КОНСТАНТИН ИЛИЕВ

- ПРОЛЕТНИ ПРАЗНИЦИ
оратория за солисти,
детски, женски, мъжки
и смесен хорове и
инструменти по народни
текстове
— Китна се пролет пукнала
— Лазарки
— Две се млади любят
— Гергьовски люлки

солисти: Анамари Паназян
Любомир Дяковски

инструменталисти:

Тодор Джаков
Нели Владимирова
Петър Панайотов
Пламен Загорев
Радослав Русев

с участието на състав от Представителен детски хор „Дунавски вълни“ — Русе

Участието на хор „Родина“ в програмата на фестивала „Мартеиски музикални дни“ е една от трайните традиции в нашия музикален живот.

Явление в съвременната хорова култура, своеобразна „мяра“ за смисъла, посоките и постиженията на българското хорово изкуство, най-демократична и пълноценна форма на самодейността, където опит и щедро дарование на музиканти професионалисти и любители се сливат в неразривно единство — хор „Родина“ е и добре познат, и винаги изненадващ. Сега изтича 44-ят артистичен сезон от работата на този състав, а през последните петнадесет години тази работа е разностранна, сложна и твърде плодотворна. Всяка година носи нова популярност, нови награди, но и нова музика. Ако артистичното вдъхновение и истинската творческа отговорност и прецизност са станали колективни качества на целия състав — и хористи и ръководители, то в генералното ръководство на хора, най-вече в работата на и. а. Васил Арнаудов се проявява особено талант с широк размах, далновидност, умно да се търсят върховете на изпълнителското изкуство, истински художествени ценности в репертоара, да се изграждат постепенно и внимателно водещите линии, които придават на всеки концерт, всеки сезон, и многообразие, и цветисто богатство, и здравото вътрешно единство, което е обликът на хор „Родина“ днес.

В програмата на този концерт ясно личат някои от главните особености на

артистичната и репертоарна „стратегия“. Една от тях е задълбоченото проникване в художествените ценности на хоровата музика от епохите на Ренесанса и барока. Особената пречистеност, яснота, точност, вътрешното равновесие на композициите привличат и изпълнители и слушатели, не само и не толкова като заслужаваща преклонение класика. В музиката на XVI, XVII и началото на XVIII век, нашето неспокойно съвремие открива свои идеали — сред тях е лъчезарното светло многогласие на Якобус Хандл („Ascendo ad patrem“), великолепната барокова полифония на Антонио Лоти, съвременник на Бах и Хендел, на Перголези и Вивалди („Crucifixus“). Към тази сфера на хоровата класика донякъде се отнася изисканата и цветиста плетеница на „Auditui meo“ от басквият композитор Едуардо Мокороа.

Съвременната хорова музика не противостои на класиката, а като логично продължение заема своето съществено място в програмите на хора. Сходни са не външните белези, похватите, стиловете, а начините на преживяване — съсредоточено, по-строго, с вслушване в изтънената изразителност на хоровата тъкан. Васил Арнаудов е един от онези диригенти, които с точни критерии умеят да отберат от разнообразните нови партитури онова, което е действително значимо, ярко, а това прави в много случаи хор „Родина“ откривател, пионер в областта на музиката на XX век. И още нещо — не една и две творби се създават специално за „Родина“.

Такова посвещение се чете върху творбата на Иван Спасов „Към България“ — не ода, а по-скоро размисъл, в която стиховете на Павел Матев се обгръщат от подвижна музикална тъкан, от плеещи се и отново изникващи гласове като в свободно нахвърлена скица с пестеливи краски. И размисъл, и съзерцание, и изображение се смесват в „Нощ“ и „Утро“ от унгарския композитор Георг Лигети; естонският автор Вельо Тормис свързва в единен образ стихията на морето и пулса на музиката в творбата си „Катаяся волны“, чието първо изпълнение от хор „Родина“ е и първото й сценично претворяване. И пак чрез Тормис в този концерт навлиза актуалното съвремие — лениновата тема. Композиторът смело превръща оригиналните Ленинови текстове в основа за музика, като върви по стъпките на вече издържали изпитанията на времето експерименти на Шостакович и Прокофиев. Написал своята кантата „Словата на Ленин“ върху естонския им превод, Тормис е убеден, че за всеки народ Лениновото слово трябва да звучи на роден език. Адаптацията за българското изпълнение с била трудна, но много точно решена задача от диригента Веселин Байчев. Музиката в тази творба на Тормис е близка по дух на текста — в нея звучи простотата, ясната категоричност на плаката, на ораторското слово.

Своя особена линия в репертоара на хора чертае народната песен. Българският фолклор в тази програма е пред-

ставен в цветистото разнообразие на различни творчески виждания — като весела игра — игра и с музикалния материал, която не е лека за хора — в „Гълъб гука“ на Александър Танев; като преливане между „гласове на множеството“ и напев, изникнал от тях, в „Два тъпана бият“ от Иван Спасов.

Като продължение и разрастване на тази линия в концерта идва втората му част. Изпълненното на ораторията „Пролетни празници“ от Константин Илиев е премиера, подготвена и реализирана от Веселин Байчев, блестящ интерпретатор на музиката на Константин Илиев (нека си спомним постановката на „Еленово царство“ в Русинската народна опера). Ораторията е завършена през лятото на 1975 година и е не само най-мощното произведение, посветено на „Родина“ и неговия диригент Васил Арнаудов — това е най-значителната по размах хорова творба в нашата музика, която се гради изключително върху образи и идеи на българския песенно-поетичен фолклор.

За своя автор „Пролетни празници“ е някакъв прелом, „пробив“ към стихията на празничното и ведро начало на народната култура. В контекста на новата българска музика тази оратория звучи като неочаквана и същевременно дълбоко логична, изведена от значителни традиции, създадена с увереност и размах днешна „свещена пролет“.

Ораторията е композирана в четири части: началото — с встъпващите зад

сцената детски гласове, солисти, камбани — започва като „раждане“ на пролетта, а се разгръща като радостна стихия на труда, на сливането между човека и природата; втората част събира всичко светло и ведро от лазарските обичаи; третата е лиричният център, но лиричното преживяване от поетичната съкровеност на народната песен не отива до лично изказване, а се разсейва и стапя в шего: последната част на ораторията е връхният, най-цветистият празник — гергьовските люлки и весела глъчка, която стихва в мирна вечер.

В музиката има и пейзаж, и битова сценка, и игра, и обряд, но нищо не е в буквален вид, а е претопено и споено в единството на властно и чисто художествено виждане. Колорита на партитурата определят светлите съзвучия на мелодиката на народната песен, звънтящите тембри на инструментите. Изпълнението е и концертно, и същевременно сякаш на границата между ритуала и играта — особено когато хорът се превръща в оркестър от дайрета, пищялки, триянгели, когато музикалното „действие“ почва и свършва зад сцената.

Но ораторията „Пролетни празници“ не е музика за гледане, а вдъхновен, изпълнен с множество нюанси и багри възпев на духовното богатство, на неизчерпаемата ведрина и душевна сила, на здравето и мирното щастие на един народ — от древността до днес.

Киприана БЕЛИВАНОВА